

Sajtóközlemény

Lenkovics Barnabással, az állampolgári jogok országgyűlési biztosával egyetért az egészségügyi miniszter abban, hogy indokolt módosítani a petesejt adományozására vonatkozó szabályokat, mert a jelenleg kötelező anonimitás nem veszi figyelembe eléggé a társadalom érdekét. A miniszter Lenkovics Barnabás és Péterfalvi Attila adatvédelmi biztos közös jelentésére reagálva fogalmazta meg, hogy a nemzetközi és hazai tapasztalatok figyelembe vételével a tárca áttekinti a rendelkezések módosításának lehetőségét.

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa és az adatvédelmi biztos azt vizsgálta, hogy feszül-e ellentmondás az egészségügyi törvény adományozást lehetővé tevő rendelkezése és a jogszabály szigorú adatvédelmi szabálya között, amely miatt a gyakorlatban a petesejt adományozások szinte teljesen ellehetetlenülnek. A vizsgálat megállapította, hogy a petesejt adományozás rendkívüli kockázatot hordoz magában az adományozóra nézve, így a női ivarsejtekhez való hozzájutás korlátozott. Az adományozónak alá kell vetnie magát a petesejtek hormonális stimulációjának és napi felülvizsgálatnak, kórházba kell vonulnia, és altatás is szükséges a levétel érdekében. Az eljárás nehézségei miatt elsősorban azok vállalnák az adományozás terheit, akik rokoni vagy baráti áldozatvállalással kívánják segíteni azt, akinek nem lehet gyermeke, azonban a törvény anonimitást ír elő, azaz csak az egészségügyi intézetnek történő petesejt adományozást teszi lehetővé, a név szerint ismert befogadó javára történő közvetlen petesejt-adományozást tiltatja.

Az ombudsman kérdésére a Magyar Orvosi Kamara szakmai és jogi bizottságai is úgy foglaltak állást, hogy az anonimitást megkövetelő jogszabályi előírások rokonok és ismerősök általi adományozási szándék meglétekor a beavatkozás elvégzésének akadályai. A testületek elfogadhatónak tartanák, hogy a donor és a befogadó egybehangzó kívánsága esetén a kötelező anonimitástól eltekintsenek.

Az Alkotmánybíróságnak az adott kérdésben eddig kifejtett álláspontja szerint az egyénnek nincs az alkotmányból közvetlenül levezethető alanyi joga arra, hogy bármilyen meghatározott fajtájú mesterséges megtermékenyítési eljárásban vegyen részt. Az Alkotmánybíróság azonban az általa szabott kereteken belül viszonylag tág mozgásteret hagyott a mindenkorli törvényhozás számára, hogy eldöntse, miként szabályozza az adott életviszonyt. Lenkovics Barnabás szerint ezen a tág alkotmányos mozgástéren belül a jelenlegi jogi szabályozás nem visszás, nem hibás annak alkalmazása sem, azonban vizsgálata feltárta, hogy az alkotmányos keretek által megszabott mozgástérben maradvá alkotható lenne olyan szabály is, ami jobban megfelel a tudomány mai fejlettségi szintjének és a jelenkori társadalmi elvárásnak, valamint az érintettek méltányos érdekeinek is.

Péterfalvi Attila adatvédelmi biztos szerint a donor információs önrendelkezési jogát is tiszteletben tartva adatvédelmi szempontból sem lenne kifogásolható, hogy a hozzátartozó donor és a kérelmező befogadó együtt jelenjen meg a reprodukciós eljárást végző egészségügyi szolgáltatónál. Ebben az esetben az egészségügyi szolgáltató értelemszerűen mentesülne a donor személyazonosító adataira vonatkozó titoktartási kötelezettség alól.

Lenkovics Barnabás szerint a jogalkotó eredeti szándékával és a társadalom igényével is egybeesne, ha módosítanák a törvényt. A hozzátartozói és a szoros baráti köteleket és áldozatvállalást erősítő új szabály megfelelné mind az alkotmányos követelményeknek, mind a gyermektelen kérelmezők és donorok jogos elvárásának, sőt a jövő generációk érdekének is.

2004. december 3.